

2026 Kış Olimpiyat Oyunları Ev Sahipliği Aday Şehirlerinin Karşılaştırmalı Analizi ve Erzurum İçin Öneriler

Comparative Analysis of Candidate Cities to Host 2026 Winter Olympic Games and Suggestions for Erzurum

Tuna BATUHAN¹

Özet

Olimpiyat Oyunları ev sahibi şehirler için sportif bir etkinliğin çok ötesinde anlamlar taşımaktadır. Aday şehir, bölge ve ülke için ekonomik, sosyal ve çevresel bir fırsat olarak görülen Olimpiyatlar uzun vadede kentsel gelişime etki etme potansiyeline de sahiptir. Bu çalışmada 2026 Kış Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği için diyalog aşamasında yer almış olan Calgary (Kanada), Erzurum (Türkiye), Milano-Cortina d'Ampezzo (İtalya) ve Stockholm-Are (İsveç) şehirleri IOC'nin resmi raporları dikkate alınarak karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen bulgular dikkate alınarak Erzurum'un benzer büyük organizasyonlara ev sahipliği ile ilgili gelecek stratejisinin nasıl şekillenmesi gerektiği ile ilgili öneriler ortaya koyulmuştur. Bu kapsamda öncelikle IOC'nin önerileri dikkate alınarak Erzurum'un adaylığında en büyük eksiklikler olarak görülen konaklama, ulaşım ve tesisleşmede eksiklikler giderilmeli ve uluslararası standartlara uygun şekilde yatırımlar yapılmalıdır. Stratejik planlama olarak tanımlanabilecek yeni bir süreçle tüm yatırım kararlarının Erzurum'un uzun vadede gelişim stratejisi ve vizyonu ile uyumlu hale getirilmesi sağlanmalıdır. Tüm bu eksiklerin tamamlanabilmesi için zamana ihtiyaç olduğu unutulmamalı ve süreç sabır ve kararlılıkla yönetilmelidir. Yakın vadede Erzurum'un Olimpiyatlar dışındaki organizasyonlara yönelmesi daha doğru bir stratejidir. Bu stratejiyle şehir gerekli organizasyon ve planlama tecrübesini kazanarak orta ve uzun vadede daha büyük organizasyonlara ev sahipliği yapma şansını arttırmış olacaktır.

Anahtar Sözcükler: 2026 Kış Olimpiyat Oyunları, 2020 Olimpiyat Gündemi, Yeni Norm, Erzurum

Abstract

The Olympic Games have meanings far beyond a sporting event for the host cities. The Olympics, which are seen as an economic, social and environmental opportunity for the candidate city, region and country, also have the potential to affect urban development in the long run. In this study, the cities of Calgary (Canada), Erzurum (Turkey), Milan-Cortina d'Ampezzo (Italy) and Stockholm-Are (Sweden), which took part in the dialogue phase to host the 2026 Winter Olympic Games, were comparatively analyzed by taking into account the official reports of the IOC. Considering the findings obtained as a result of this analysis, suggestions were made about how the future strategy of Erzurum hosting similar large organizations should be shaped. In this context, first of all, taking into account

¹Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Erzurum, Türkiye

ORCID:

T.B.: 0000-0001-7662-3405

Corresponding Author:

Tuna BATUHAN

Email:

tuna.batuhan@atauni.edu.tr

Citation: Batuhan, T. (2022). 2026 kış olimpiyat oyunları ev sahipliği aday şehirlerinin karşılaştırmalı analizi ve Erzurum için öneriler. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 12 (1): 78-92.

Submitted: 01.11.2021

Accepted: 02.12.2021

the suggestions of the IOC, the deficiencies in accommodation, transportation and facilities, which are seen as the biggest deficiencies in Erzurum's candidacy, should be eliminated and investments should be made in accordance with international standards. With a new process that can be defined as strategic planning, it should be ensured that all investment decisions are aligned with Erzurum's long-term development strategy and vision. It should not be forgotten that time is needed to complete all these deficiencies and the process should be managed with patience and determination. In the short run, it is a more correct strategy for Erzurum to turn to organizations other than the Olympics. With this strategy, the city will gain the necessary organization and planning experience and increase its chance to host larger organizations in the medium and long term.

Keywords: 2026 Winter Olympic Games, 2020 Olympic Agenda, New Norm, Erzurum

1. GİRİŞ

Uluslararası nitelikli büyük organizasyonlar (Olimpiyat Oyunları, Dünya Kupası, EXPO vb.) bir etkinlikten çok daha fazlasını sunan uluslararası ölçekte büyük fenomenler olarak tanımlanabilir (Andranovich vd. 2001; Burbank vd. 2002; Short 2004; Karahan vd., 2021). Uluslararası nitelikli büyük organizasyonlar aynı zamanda aday şehirlerin dünya şehri olma iddiasının test edilmesine imkân veren bir ortam sunar (Short, 2004). Aday şehirler bu organizasyonların ev sahibi olabilmek için büyük gayret göstermekte ve bu organizasyonlardan çok farklı alanlarda kazanım elde etmeyi beklemektedirler. Bu organizasyonlar, etkinlik faaliyet alanının çok ötesinde beklentileri ortaya çıkarmakta ve ev sahibi şehirler için orta ve uzun vadede farklı stratejilerin hayata geçirilmesinde uygun bir araç olarak görülmektedir. Bu organizasyonlar ev sahibi şehirler için ciddi birer planlama ve uygulama pratiği olarak da görülmektedir (Hiller, 2006).

Uluslararası nitelikli büyük organizasyonların şehirlerin gelişimine etkisi arttıkça bu tür organizasyonlara ev sahipliği yapmak isteyen şehirlerin sayısı da artmıştır. Milyonlarca kişinin aktif seyirci olarak katıldığı ve takip ettiği bu tür organizasyonların hazırlık ve planla süreci ev sahibi şehre tesisleşme, ulaşım ve konaklama başta olmak üzere birçok alanda yatırım yapılmasını zorunlu kılmaktadır (Roche, 1994; Roche, 2002; ECMT, 2002; Hiller, 2000; Hiller, 2006; OECD, 2017; OECD, 2021). Bu tür organizasyonlar şehrin gelecek vizyonu ile uyumlu bir planlama sürecinin tetiklenmesi açısından büyük bir fırsat olarak görülür ve bu süreç iyi yönetilebilirse şehrin altyapısında, ekonomisinde, tesisleşmesinde, tanıtımında, markalaşmasında ve daha birçok alanda çok olumlu değişim ve gelişimle sonuçlanabilir (Essex ve Chalkley, 1998; Chalkley ve Essex, 1999; Essex ve Chalkley, 2004).

Uluslararası nitelikli etkinlikler dört kategoride incelenebilir (Greg, 2008): Ticaret fuarları ve sergi etkinlikleri (EXPO örneği), kültürel etkinlikler (kültür başkenti örneği), spor etkinlikleri (Olimpiyat Oyunları örneği), siyasi zirveler ve konferans etkinlikleri (G8, dünya zirveleri örneği). Bu kategorilerin her birisi kendi içinde çeşitlilik ve önemli farklılıklar barındırmasına rağmen, bugün için şehirlerin ve ülkelerin ev sahipliği yapmaya çalıştığı geniş bir etkinlik yelpazesini temsil etmektedir. Uluslararası nitelikli büyük organizasyonlara ev sahipliği yapmak birçok şehir-ülke için başlı başına bir amaç olarak görülse de diğer önemli katkıların sağlanabilmesi için de önemli bir fırsattır (Greg, 2008). Büyük uluslararası etkinlikler sonrası ortaya çıkan ekonomik, sosyal, çevresel vb. faydaları tanımlamak için "miras" kelimesi kullanılır. Bu tür etkinlikler ev sahibi şehirler için olumlu ve olumsuz miraslar yaratma kapasitesine sahiptir. Olumlu mirasların etkinlik sonrasında kendiliğinden ortaya çıkacağı varsayılır, ancak bunun gerçekleşmesi kamu ve özel sektör temsilcileri, etkinlik organizasyonu sorumluları ve diğer yerel yöneticilerin ortak çabasını gerektirir (OECD, 2017).

Olimpiyat Oyunları, Dünya Fuarları, Dünya Kupaları, Kültür Festivalleri gibi küresel etkinliklere ev sahipliği yapmak birçok ülke için ekonomik büyüme ve kalkınmayı teşvik etmek için önemli fırsatlar olarak görülmektedir (OECD, 2021). Birçok ülke bu tür etkinliklere başarılı bir şekilde ev sahipliği yapmayı ekonomik büyüme ve istihdam artışının sağlanması, uzun vadeli

altyapı yatırımlarının hızlı bir şekilde tamamlanması, turizm ve ticaret hacminin artması ve toplumsal kalkınmanın teşvik edilmesi için bir araç olarak görmektedir (OECD, 2021; OECD, 2017). Bu tür etkinlikler aday şehirlerin uluslararası alanda kimliğini ve değerlerini tanıtması için istisnai fırsatlar sunma potansiyeline de sahiptir (Greg, 2008). Ancak özellikle yerel ölçekteki faydaların (mirasın) etkinliğe ev sahipliği yapmadan önce ve hatta sadece ev sahipliği adaylığı ile de gerçekleşebildiğini vurgulamak gerekir (OECD, 2017; Greg, 2008). Etkinlikten beklenen yerel kalkınma faydaları, etkinliği başarılı bir şekilde gerçekleştirmek için ek bir teşvik sağlar, çünkü yerel kalkınma faydaları etkinliğin kendisi, yapılan yatırım ve gösterilen çaba için önemli bir gerektir. Ayrıca yerel kalkınma beklentisi etkinlik için gereken yatırımı haklı çıkarmaya ve geniş bir perspektifte daha doğru stratejilerin yürütülmesi sağlamaya yardımcı olabilir (Greg, 2008). Uluslararası etkinlikler ev sahibi şehirler ve ülkelerde yerel kalkınma için bir katalizör görevi görerek olumlu yerel mirasın ortaya çıkmasına katkı sunabilirler (OECD, 2021; Greg, 2008). Ancak bu mirasın elde edilebilmesi için ev sahibi şehirlerin kesin ve kararlı olmaları ve buna uygun politikalar geliştirmeleri gerekir.

Öte yandan etkinliğin iyi planlanmaması ve uygulanmaması ev sahibi şehir için uzun vadeli borçlar, "beyaz filler" (az kullanılan altyapı) ve diğer çevresel ve sosyal etkiler ortaya çıkarabilir (OECD, 2017). Bu tür etkinliklere ev sahipliği yapan şehirlerin sürdürülebilir miras planlamasını yapamamış olması etkinlik sonrası kullanımı olmayan pahalı tesisler ve gelecekte ödenecek büyük bir fatura ortaya çıkararak ev sahibi şehirlere faydadan çok zarar da verdiği örnekler mevcuttur (Greg, 2008). Bu nedenle uluslararası etkinliklerin ev sahibini belirleyen ICC, FIFA, UEFA, IOC, BIE, AIPH gibi kuruluşlar, etkinliklerden kalıcı sürdürülebilir bir mirasın elde edilmesinin önemini giderek daha fazla vurgulamaktadırlar. Bugün için etkinlik ev sahipliği niyetinde olan herhangi bir şehrin adaylığını çekici hale getiren temel unsurlardan en önemlisi etkinlik mirasının kapsamı ve etkinliğin sürdürülebilirliğidir. Unutmamak gerekir ki bu tür etkinlikler şehrin önceliklerini hayata geçirmek, mevcut plan ve politikaları hızlandırmak ve yatırım sağlamak için etkin bir araç olarak görülebilir, ancak bu öncelikleri hayata geçirmenin bir alternatifi değildir (Greg, 2008).

Bu çalışmada ilk olarak 2026 Kış Olimpiyat Oyunları adaylığı ve ev sahipliği süreci 2020 Olimpiyat Gündemi ve Yeni Norm reformları kapsamında incelenecektir. Sonrasında 2026 adaylık sürecinin diyalog aşamasında yer alan 4 şehir (Calgary/Kanada, Milano-Cortina D'Ampezzo/İtalya, Stockholm-Are/İsveç ve Erzurum/Türkiye) IOC'nin resmi raporları dikkate alınarak karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir. Bu analiz sonucunda elde edilen bulgular Erzurum'un gelecek dönemdeki benzer organizasyonlara ev sahipliği adaylığı için yol gösterici niteliktedir. Bu kapsamda çalışmanın son kısmında Erzurum'un 2026 Olimpiyatları diyalog aşaması tecrübesinden yola çıkarak büyük organizasyonlara ev sahipliği ile ilgili gelecek stratejisinin nasıl şekillenmesi gerektiği ile ilgili öneriler ortaya koyulacaktır.

2. 2020 OLİMPİYAT GÜNDEMİ ve YENİ NORM

2026 Kış Olimpiyat Oyunları adaylığı ve ev sahipliği süreci temelde 2020 Olimpiyat Gündemi ve Yeni Norm reformları kapsamında gelişmiştir (IOC, 2018a; IOC, 2018b). Olimpik paydaşlarla bir yıllık istişarenin yanı sıra dış uzmanlardan ve genel olarak halktan gelen girdilerin ardından, 2020 Olimpiyat Gündemi Aralık 2014'te Monako'da gerçekleştirilen 127. IOC Oturumunda oybirliğiyle kabul edilmiştir (IOC, 2018b).

Olimpik Hareketin geleceği için yeni bir yol haritası niteliğindeki 2020 Olimpiyat Gündemi 40 ayrıntılı öneriden oluşmaktadır (IOC, 2014). Önerilerden ilki "potansiyel aday şehirleri kendi sporlarına, ekonomik, sosyal ve çevresel uzun vadeli planlama ihtiyaçlarına en iyi uyan Olimpik projeyi sunmalarına davet etmek" olarak ifade edilmiştir (IOC, 2014; IOC, 2018b). IOC, adaylığı düşünen şehirlerle diyalog aşamasını başlatarak ev sahipliği ile ilgili prosedürler, temel gereksinimler ve önceki şehirlerin mirasları hakkında tavsiyeler vermeyi amaçlamıştır. IOC'nin 2020

Olimpiyat Gündeminde yer alan diğer öneriler şu şekilde özetlenebilir (IOC, 2014; IOC, 2017c; IOC, 2018a; IOC, 2018b):

- Mevcut tesislerin maksimum kullanımının sağlanması, geçici ve sökülebilir mekânların kullanımının aktif olarak teşvik edilmesi,
- Sürdürülebilirlik vurgusuyla, Olimpiyat Oyunları için ön yarışmaların organizasyonunun ev sahibi şehir dışında veya istisnai durumlarda ev sahibi ülke dışında yapılmasına izin verilmesi,
- Coğrafi koşullar ve sürdürülebilirlik vurgusuyla, Olimpiyat Oyunları için tüm spor veya disiplinlerin organizasyonunun ev sahibi şehir dışında veya istisnai durumlarda ev sahibi ülke dışında yapılmasına izin verilmesi.

2020 Olimpiyat Gündeminin olumlu etkisi daha fazla reform beklentilerini ve girişimleri arttırmış ve bu kapsamda 2020 Olimpiyat Gündemi üzerine inşa edilen Yeni Norm, 6 Şubat 2018'de PyeongChang'daki 132. IOC Oturumunda IOC üyelerine sunulmuştur (IOC, 2018b). Yeni Norm Olimpiyat Oyunlarının adaylık aşamasından oyunların gerçekleşmesine ve miras aşamasına kadar tüm süreçleri kapsayan 118 reformdan oluşmaktadır. 118 reformun 80'den fazlası Olimpiyat deneyiminden ödün vermeden maliyet tasarrufu sağlamayı amaçlamaktadır. Bu tasarruflar mekan boyutlarını küçültmek, ulaşım seçeneklerini yeniden değerlendirmek, mevcut altyapıyı optimum şekilde kullanmak ve çeşitli spor tesislerini yeniden kullanmak gibi önerilerden oluşmaktadır (IOC, 2018b). Yeni Norm ayrıca Olimpiyat Oyunlarını organize etmek için "3 + 4" yaklaşımını getirmiştir. Bu yaklaşıma göre ilk üç yıl Oyunların vizyonu, stratejisi ve yönetim modeline odaklanırken, sonraki dört yıl ise operasyonel planlama, Oyunlara hazır olma ve oyunların gerçekleşmesine ayrılmıştır (IOC, 2018a; IOC, 2018b).

Olimpiyat Gündemi 2020 ve Yeni Norm, Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak isteyen şehirler için yeni bir çağ, yeni bir yaklaşım ve yepyeni bir felsefe olarak tanımlanabilir. Önemli reformları içeren bu yeni süreçle maliyetlerin düşürülmesi ve tasarruf sağlanması, esnekliğin artırılması ve üst seviyede iş birliğinin sağlanması sonucunda Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak şehirlerin uzun vadeli kalkınma planlarıyla uyumlu bir şekilde Olimpiyatların organize edilmesi amaçlanmaktadır (IOC, 2017c; IOC, 2018a; IOC, 2018b). Yeni süreçte esneklik tanımı, ev sahibi şehirlerin ve hatta ev sahibi ülkelerin dışındaki mekânların kullanılması seçeneğine izin vererek geçici ve sökülebilir mekânlara vurgu yapmaktadır. Yeni mekânların inşasının ancak net bir Olimpiyat sonrası kullanım planının olması durumunda gerekli ve haklı olduğu vurgulanarak "beyaz fillerin" ortaya çıkması önlenmek istenmektedir. Bu kapsamda Olimpiyatların ev sahibi şehre bırakacağı miras oyunların bir sonucu değil, bir başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (IOC, 2018a; IOC, 2018b).

IOC'nin Olimpiyatlara en iyi şekilde ev sahipliği yapacak şehri belirlemesi sürecinde önemli değişimleri barındıran bu yeni süreç reformlara, ortaklıklara ve diyaloga odaklanmaktadır. Bu yeni yaklaşım aday şehirler ve IOC'nin fikir paylaşımını, geri bildirimini, uzmanlığı ve sürekli iyileştirmeyi destekleyerek Olimpiyat Oyunlarının ev sahibi şehirlerin uzun vadeli ihtiyaçları ve hedefleriyle en iyi şekilde uyuşmasını amaçlamaktadır (IOC, 2018b). Yeni prosedür ve garantiler sayesinde adaylık sürecinin daha kolay, daha verimli ve daha düşük maliyetli olacağı öngörülmektedir. Adaylık sürecinde şehirlerin IOC'nin görüş ve tavsiyelerini kabul etmeleri ise verimliliği en üst düzeye çıkarmaya imkân verecektir (IOC, 2018a; IOC, 2018b).

Olimpiyat yolculuğunun en başından itibaren yerleşik mutlak öncelikler olan satın alınabilirlik, sürdürülebilirlik ve kalıcı miras yeni süreçte de önemle üzerinde durulan unsurlardır (IOC, 2014; IOC, 2018b). Bu önceliklere diyalog, danışma ve iş birliğini ekleyen yeni adaylık süreci, şehirler ve IOC için "kazan-kazan" durumu olarak değerlendirilebilir. Maliyetleri düşüren işbirlikçi yaklaşımı vurgulayan bu yeni süreç Milli Olimpiyat Komiteleri ve aday şehirlerin daha fazla destek ve daha fazla esneklik ile projelerini geliştirmelerine imkân sağlamayı amaçlamaktadır. Olimpiyat

ev sahipliğinin "herkese uyan tek bir beden" şablonu olmadığı temeline dayanan yeni reformlarla aday şehirlerin Olimpiyat planlarını kendi özgün durumlarına uyarlamaları ve sportif, ekonomik, sosyal ve çevresel hedefleri ile uyumlu projeler geliştirmeleri hedeflenmektedir (IOC, 2018a; IOC, 2018b).

3. 2026 KIŞ OLİMPİYAT OYUNLARI ADAYLIK SÜRECİ

2026 Kış Olimpiyat Oyunları için yeni adaylık süreci IOC Yürütme Kurulu Çalışma Grubu tarafından geliştirilmiş ve Temmuz 2017'de IOC Oturumunda onaylanmıştır (IOC, 2018b). 2026 Olimpiyat Kış Oyunları için Diyalog Aşaması resmi olarak 29 Eylül 2017'de IOC'nin tüm "İlgilenen Şehirler" ve Milli Olimpiyat Komitelerini davetiyle başlamıştır. Sapporo (Japonya) şehri başlangıçta 2026 Olimpiyat Kış Oyunları ev sahipliği adaylık niyetini beyan etmiştir. Ancak 17 Eylül 2018 tarihinde IOC Başkanı, Japon Olimpiyat Komitesi ve Sapporo Şehri temsilcileri arasında gerçekleştirilen toplantı sonrasında Sapporo'nun aday listesine koyulmayacağı konusunda anlaşma sağlanmıştır. Sapporo'nun önceliğinin bölgedeki son depremin yaralarını sarmak olduğu ve 2030'da Kış Olimpiyat Oyunları adaylığını değerlendireceği ifade edilmiştir. Diyalog Aşamasında yer alan Sion (İsviçre) ve Graz (Avusturya) şehirleri de potansiyel adaylıklarını devam ettirmeme kararı almışlardır. Sonuçta bu davete karşılık veren ve IOC ile diyalog aşamasına geçen şehirler Calgary (Kanada), Milano-Cortina D'Ampezzo (İtalya), Stockholm-Are (İsveç) ve Erzurum (Türkiye) olmuştur (IOC, 2018b).

Sonraki aşamada IOC, 2026 Kış Olimpiyatlarına ev sahipliği ile ilgilenen Şehirlerin başlangıçtaki planlarının fizibilitesini değerlendirmek ve bu şehirlerin 2020 Olimpiyat Gündemi ve Yeni Norm ilkelerini karşılama durumlarını tespit etmek amacıyla "2026 Olimpik Kış Oyunları Çalışma Grubu"nu oluşturmuştur (IOC, 2018b). İlgili şehir adaylığa devam etmemeye karar verse veya adaylık aşamasına davet edilmese bile, diyalog aşamasının aday şehirlerin kalkınma amaçlarını derinlemesine değerlendirmelerine ve analiz etmelerine olanak sağladığı söylenebilir. Erzurum'un 2026 Olimpiyatları diyalog aşaması tecrübesini de bu gözle değerlendirmek gerekir.

2026 Olimpik Kış Oyunları, tüm reform paketinin tamamen uygulandığı ilk Oyunlar olması açısından da önemlidir (IOC, 2018b). 2020 Olimpiyat Gündemi ve Yeni Normun olumlu etkileri 2026 Kış Olimpiyatları ev sahipliği ile ilgilenen şehirler bağlamında açıkça görülmektedir. Örneğin 2018 ve 2022 Kış Oyunları Olimpiyat Aday Şehirleri ortalama %60 oranında mevcut veya geçici tesisleri kullanmayı planlamışken, 2026 aday şehirleri için bu oran %80'dir. Benzer şekilde 2026 aday şehirleri tarafından öngörülen işletme maliyetleri, 2018 ve 2022 aday şehirlerinden ortalama %15 daha düşüktür (IOC, 2018b).

2026 Olimpiyat ev sahipliği süreci iki aşamadan oluşmaktadır: diyalog aşaması ve adaylık aşaması. Bu iki aşama şehirlerle devam eden açık bir diyalogu ve her şehrin bağlamına ve ihtiyaçlarına göre uyarlanmış bir öğrenme sürecini ifade etmektedir (IOC, 2017a; IOC, 2017b). Aday şehirler ve IOC arasında devam eden bir diyalog ve ortaklık ruhu içinde yürütülmesi öngörülen iki aşamalı süreç, sürekli ve karşılıklı iş birliği içinde şehirlerin Olimpiyat projelerini kendi özel koşullarına ve ihtiyaçlarına göre en iyi şekilde uyarlamasına imkân vermektedir.

3.1. Diyalog Aşaması (Eylül 2017-Ekim 2018)

Bir yıllık taahhütsüz bir dönem olan diyalog aşamasında Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak isteyen şehirler ve Milli Olimpiyat Komiteleri kendi özgün koşulları çerçevesinde seçeneklerini, fırsatlarını ve zorluklarını açık bir şekilde IOC ile paylaşmaktadırlar (IOC, 2018b). 2026 Kış Olimpiyat Oyunları için diyalog aşaması resmen 29 Eylül 2017'de IOC'nin ilgili şehirlere ve Milli Olimpiyat Komitelerine daveti ile başlamış, Ekim 2018'de sona ermiştir (IOC, 2017a). IOC'nin davetine olumlu cevap veren şehirlerden prosedürlere ve etik kurallara uymayı onayladıklarına dair "Adaylık İş birliği Anlaşması"nı imzalamaları istenmiştir.

Diyalog aşamasında IOC hiçbir zaman şehirler adına karar vermeyi hedeflememiş, rolünü şehirlere stratejik ve teknik destek sağlamakla sınırlandırmıştır (IOC, 2018b). Bu süreçte IOC'nin Olimpiyat Oyunları Departmanı'nın önemli bir parçası olan "Olimpiyat Oyunları Adaylık Koordinasyon Ekibi" şehirlere mümkün olan en iyi hizmetleri ve yardımı sağlamaya çalışmıştır. IOC uzmanlarıyla iş birliği sonrasında şehirlerin kendi adaylık konseptlerini Mayıs 2018'deki interaktif çalışma oturumunda sunmaları beklenmiştir (IOC, 2018b). Bu sunum kapsamında şehirlerin oyunlar için önerdikleri tarih aralığını, vizyonlarını, ulaşım ve finans stratejilerini, olimpiik miras planlarını ve tüm bu önerilerinin şehrin uzun vadeli planı ile uyumunu açıklamaları istenmiştir. IOC ayrıca ilgilenen şehirlerin Olimpiyat ev sahipliğinin genel fizibilitesini değerlendirmek için tüm alanlarda bağımsız araştırmalar da yürütmüştür.

Diyalog aşamasının sonucunda IOC Çalışma Grubu şehirlerin adaylık konsepti ve IOC'nin kendi araştırmasına dayanarak, her bir şehrin adaylığının fizibilitesini özetleyen ve değerlendiren bir rapor hazırlamış ve bu raporu Ekim 2018'deki IOC Oturumundan önce IOC İcra Kurulu'na sunmuştur (IOC, 2018b). Sonrasında IOC Yürütme Kurulu ilgilenen şehirlerden hangilerinin aday şehir olmaya davet edilmesi gerektiği konusunda IOC'ye tavsiyede bulunmuştur. Sonuçta Ekim 2018'de Buenos Aires'teki toplantıda IOC Oturumu ilgilenen şehirlerden bazılarını adaylık aşamasına katılmaya davet etmiş ve bu şehirler aday şehir statüsüne kavuşmuştur (IOC, 2017a). Diyalog Aşamasının önemli tarihleri Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Diyalog Aşamasının Önemli Tarihleri

Diyalog Aşamasının Başlatılması	29 Eylül 2017
Video Konferans Yoluyla Ortak Bilgilendirme	13 Ekim 2017
Özelleştirilmiş Yerde Uzman Destek Ziyaretleri	Kasım 2017 – Nisan 2018
Yerde Etkileşimli Çalışma Oturumu 1 (Sunum ve İlk Oyun Konseptinin Tartışılması)	25 Kasım – 15 Aralık 2017
PyeongChang 2018 Olimpik Kış Oyunları Gözlemci Programı	9 - 23 Şubat 2018
Diyalog Aşamasına Katılacak Şehirlerin Adaylık Başvurusu İçin Son Tarih	31 Mart 2018
Yerde Etkileşimli Çalışma Oturumu 2 (IOC Teknik Uzmanlarıyla İstişare)	Mayıs 2018
PyeongChang 2018 Olimpik Kış Oyunları Hakkında Pekin'de Resmi Bilgilendirme	Haziran 2018
2026 Ev Sahibi Şehir Sözleşmesinin Hazırlanması	Temmuz 2018
IOC Çalışma Grubu Raporu'nun IOC İcra Kurulu'na Sunulması	Eylül 2018
IOC Yürütme Kurulu'nun, IOC'ye Adaylık Aşamasına Davet Edilecek Şehirlerle İlgili Tavsiyede Bulunması	Ekim 2018
Adaylık Aşamasına Katılacak Şehirlerin Belirlenmesi	Ekim 2018

Kaynak: IOC, 2017a; IOC, 2017b

Tüm Diyalog Aşaması boyunca IOC'nin ev sahipliği niyetini beyan eden şehirlere sunduğu destek ve yardımlar şu şekilde özetlenebilir (IOC, 2017a):

- Şehirlerin gelişmesine yardım etmek ve adaylık projelerini tanımlamak için Olimpiyat Oyunları adaylığı ve ev sahipliği ile ilgili teknik uzmanlığa sahip (altyapı, ulaşım, konaklama, güvenlik, sürdürülebilirlik, miras, finans, pazarlama vb.) bir ekip sağlamak
- Uzmanların yaptığı tüm ziyaretlerin masraflarını karşılamak ve her şehre aynı uzman grubu sağlamak,
- Şehirler için bir dizi interaktif çalışma oturumu organize etmek ve her şehirde geniş bir paydaş grubu ile çeşitli faaliyetlerde yer almak,
- Şehirlerde kamuoyu araştırmaları yapmak ve sonuçlarını ilgili şehirlerle paylaşmak
- Oyunlara ev sahipliği yapmak için İlgilenen Şehirlerin genel fizibilitesini değerlendirmek için kendi araştırmalarını yapmak

Buna ek olarak, IOC İlgilenen Şehirleri PyeongChang 2018 Gözlemci Programı'na, Pekin'deki PyeongChang 2018 Bilgilendirme toplantısına ve Buenos Aires 2018 Gençlik Olimpiyat Oyunlarına delegasyonlar göndermeye de davet etmiştir (IOC, 2017a).

Diyalog aşamasının amacı olimpiyat ev sahipliği ile ilgilenen şehirlerin ve Milli Olimpiyat Komitelerinin IOC ile iş birliği içerisinde ev sahipliğinin fırsatlarını ve faydalarını keşfetmelerini sağlamak olarak özetlenebilir (IOC, 2017a). Diyalog aşaması aynı zamanda IOC'nin adaylıkla ilgilenen şehirlerin temel avantajlarını ve risklerini kapsamlı adaylık süreci öncesinde keşfetmesine de imkân vermektedir.

3.2. Adaylık Aşaması (Ekim 2018-Eylül 2019)

İkinci aşama olan adaylık sürecinde ise aday şehirlerin uzun vadeli kalkınma planları ile uyumlu Olimpiyat planlama önerileri geliştirmeleri hedeflenmektedir (IOC, 2017a). Bu aşamada aday şehirler oyunların organizasyonu ile ilgili detayları sunarak Olimpiyatların yerel, bölgesel ve ulusal kalkınma hedefleri ile nasıl eşleştiğini vurgularlar (IOC, 2017a). 2026 Kış Olimpiyat Oyunları için adaylık süreci Ekim 2018 ile Eylül 2019 tarihleri arasında kapsamıştır (IOC, 2017a). Adaylık sürecinde her aday şehrin 11 Ocak 2019 tarihine kadar IOC'ye bir Adaylık Dosyası ve temel garantileri sunması gerekmektedir.

Adaylık aşamasında IOC, Çalışma Grubu üyelerinin yanı sıra IOC temsilcilerinden oluşan bir "IOC 2026 Değerlendirme Komisyonu" da atamaktadır. Değerlendirme Komisyonu'nun görevi aday şehirlerin derinlemesine analizini yapmak ve aday şehirlere yapılan ziyaretleri de kapsayan bir rapor hazırlamaktır (IOC, 2017a). Değerlendirme Komisyonu, Mart-Nisan 2019'da her aday şehirde bir saha ziyareti gerçekleştirmiş, bu ziyaretleri organize etmek ve planlamak için aday şehirlerle yakın ilişki içinde çalışmıştır (IOC, 2017a). Değerlendirme Komisyonu raporunu IOC Üyeleri ve Olimpik Kış Uluslararası Federasyonları için 2026 Aday Şehir Brifing'inden önce yayınlamıştır. Hazırlanan rapor, başarılı bir Kış Olimpik Oyununu planlamak ve gerçekleştirmek için gerekli olan temel unsurları her bir şehrin kendine özgü vizyonunu, konseptini ve miras fırsatlarını dikkate alarak değerlendirmektedir. Adaylık Aşamasının önemli tarihleri Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2. Adaylık Aşamasının Önemli Tarihleri

Adaylık Dosyasının Teslimi için son tarih	11 Ocak 2019
IOC uzmanı ön ziyareti	Şubat 2019
IOC Değerlendirme Komisyonu analizi	Mart/Nisan 2019
Tamamlanmış Garanti Dosyasını teslimi için son tarih	12 Nisan 2019
Değerlendirme Komisyon ile son Soru-Cevap oturumu	Mayıs 2019
Değerlendirme Komisyonu Raporunun Yayınlanması	Haziran/Temmuz 2019*
Her bir NOC/Aday Şehir ile bireysel bilgilendirmenin yapılması	Seçimden 6-9 ay sonra

*Başlangıçta öngörülenin aksine rapor Mayıs 2019'da yayınlanmıştır.

Kaynak: IOC, 2017a; IOC, 2017b

Adaylık aşaması sonucunda Milano-Cortina, 24 Haziran 2019 Pazartesi günü İsviçre'nin Lozan kentinde gerçekleşen 134. IOC oturumunda, IOC üyelerinin oy çokluğuyla (47-34) karşısında yarışan şehir Stockholm-Are'yi geçerek oylamayı kazanmış ve 2026 Kış Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmaya hak kazanmıştır (IOC, 2019b). İtalya, 1960 Yaz Olimpiyat Oyunu ile 1956 ve 2006 Kış Olimpiyat Oyunları'nın yanı sıra, çok sayıda Dünya Şampiyonasına ve "Kış Para-spor etkinliklerine" ev sahipliği yapmış ve bu konuda çok zengin bir geçmişe sahip bir ülkedir. Milano-Cortina'nın adaylığının başarıya ulaşmasında öne çıkan özelliklerinden biri uzun vadeli miras kullanımına önem verilerek mevcut veya geçici mekânların kullanılmasına öncelik verilmesi

olmuştur. Bu süreç boyunca, Milano-Cortina 2026 hazırlık komitesinin Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) ile de yakın ilişki içinde bulunması önemli bir avantajı olarak değerlendirilmiştir.

4. 2026 KIŞ OLİMPİYATLARI EV SAHİPLİĞİ İÇİN DİYALOG AŞAMASINDA YER ALAN ŞEHİRLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Bu bölümde 2026 Kış Olimpiyatlarına ev sahipliği için diyalog aşamasında yer alan 4 şehir IOC resmi raporlarında yer alan değerlendirmeler dikkate alınarak karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir. Şehirlerin karşılaştırılmasında ülkelerle ilgili genel ekonomik veriler, aday şehirlerin finansal stratejileri ve vizyonları, konaklama ve ulaşım imkânları, halk desteği ve benzer organizasyon tecrübesi gibi unsurlar dikkate alınacaktır.

Diyalog aşamasında yer alan şehirler-ülkeler ile ilgili genel veriler karşılaştırılırken IOC'nin değerlendirmesine temel teşkil eden 2018 yılı esas alınmıştır (Tablo 3). 2018 yılı itibariyle ülkelerin toplam nüfusları dikkate alındığında Türkiye en kalabalık nüfusa sahip ülke (82 milyon) olarak öne çıkmaktadır. Aday şehirlerin nüfuslarına bakıldığında ise Milano- Cortina 1,4 milyon nüfusla en kalabalık şehir olurken, Erzurum 390 bin nüfusla en küçük aday şehir konumundadır. Aday şehirlerin nüfusları şehrin altyapısı, konaklama ve ulaşım imkânları, ekonomik ve kültürel potansiyeli ile ilgili fikir vermesi açısından önemlidir. Ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyeleri ile ilgili veriler karşılaştırıldığında kişi başına 58,345 dolar GSYİH (dünyada 11.) ile İsveç ilk sırada yer alırken, Türkiye kişi başına 11,114 dolar GSYİH (dünyada 60.) ile son sırada yer almaktadır. Buna paralel biçimde yıllık enflasyon oranı (%8) ve insani gelişmişlik endeksi verilerine göre (0.761 puan) de Türkiye son sırada yer almaktadır. Gelişmekte olan ülke kategorisinde yer alan Türkiye'nin, gelişmiş ülkeler kategorisinde yer alan rakiplerine göre ekonomik gelişmişlik göstergelerinde geride kalması normal karşılanabilir. Ancak ekonomik gelişmişlik seviyesine bağlı olarak şehrin altyapısı, konaklama ve ulaşım imkânları, ekonomik ve kültürel potansiyeli de ortaya çıkmaktadır. Türkiye açısından bir diğer eksiklik ise diğer ülkelerin aksine daha önce Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmamış olmasıdır.

Tablo 3. Ülkelerle İlgili Genel Veriler (2018)

	Milano- (İtalya)	Cortina	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Ülke Nüfusu	60,5 milyon		10,2 milyon	36,9 milyon	82 milyon
Şehir Nüfusu	Milano 1,4 milyon Cortina 6,000		Stockholm 1 milyon Are 3,200	1.39 milyon	390,000
Kişi Başına GSYİH	35,913 dolar Dünyada 25. sırada		58,345 dolar Dünyada 11. sırada	48,466 dolar Dünyada 15. sırada	11,114 dolar Dünyada 60. sırada
İnsani Gelişme Endeksi	0.887 Dünyada 26. sırada		0.913 Dünyada 14. sırada	0.920 Dünyada 10. sırada	0.761 Dünyada 72. sırada
Yıllık Enflasyon Oranı (Son 10 Yıl Ortalaması)	%1,1		%1,6	%1,3	%8
Ülkenin Önceki Olimpiyat Tecrübesi	Turin 2006 (Kış) Roma 1960 Cortina d'Ampezzo 1956 (Kış)		Stockholm 1912	Vancouver 2010 (Kış) Calgary 1988 (Kış) Montreal 1976	-

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Benzer şekilde şehirlerin son on yılda ev sahipliği yaptığı kış sporları etkinlikleri sayısında da Erzurum diğer şehirlerin gerisinde kalmaktadır. Dünya Şampiyonası ve Dünya Kupaları birlikte değerlendirildiğinde Kanada toplamda 159 etkinlikle ilk sırada yer alırken; İtalya 153, İsveç 75 ve Türkiye ise sadece 6 etkinlik düzenlemiştir. Kanada Kış Olimpiyatlarına ait 15 spor dalının tamamında bir etkinliğe son on yılda ev sahipliği yapmayı başarırken, bu sayı İtalya için 15 daldadır.

13, İsveç için 15 dalda 9 ve Türkiye için 15 dalda sadece 3'tür. Şehirlerin 2026 Kış Olimpiyatları için önerdiği etkinlik alanlarının büyük organizasyon tecrübesi incelendiğinde Kanada'nın önerdiği 10 etkinlik alanının 7'sinin (%70), İtalya'nın önerdiği 12 etkinlik alanının ise 6'sının (%50) bu tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. Türkiye'nin önerdiği (Sochi dâhil) 10 etkinlik alanının 4'ü (%40) bu tecrübeye sahipken, İsveç'in önerdiği 12 etkinlik alanının sadece 4'ü (%33) bu tecrübeye sahiptir.

Tablo 4. Ülkelerde Son On Yılda Gerçekleşen Büyük (Kış Sporları) Etkinlikler

	İtalya	İsveç	Kanada	Türkiye
Dünya Şampiyonası	7	7	24	1
Dünya Kupaları	146	68	135	5
Son 10 Yılda Ev Sahipliği	15 spor dalından 13'ünde	15 spor dalından 9'unda	15 spor dalının tamamında	15 spor dalından 3'ünde
Büyük Etkinliklere Ev Sahipliği Yapmış Etkinlik Alanı Sayısı	12 Etkinlik Alanının 6'sı	12 Etkinlik Alanının 4'ü	10 Etkinlik Alanının 7'si	10 Etkinlik Alanının 4'ü (Sochi dâhil)

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Şehirler finansal stratejileri bağlamında karşılaştırıldığında da Erzurum diğer şehirlerden belirgin şekilde ayrılmaktadır (Tablo 5). Olimpiyat Oyunlarının finansmanında Milano- Cortina ve Stockholm-Are %100, Calgary %90 oranında özel sektörden faydalanmayı hedeflerken, Türkiye oyunların finansmanını tamamen kamu kaynaklarından karşılamayı planlamıştır. Kamu finansmanı ağırlıklı bir finansal strateji Olimpiyatların planlanmasında devlet garantisini sağladığı için başlangıçta Türkiye lehine bir durum olarak değerlendirilebilir. Ancak ekonomik istikrar dikkate alındığında durum Türkiye'nin adaylığının aleyhine görünmektedir. IOC Türkiye ekonomisini "istikrarsız" olarak tanımlarken, İsveç ve Kanada ekonomilerini "oldukça gelişmiş ve istikrarlı" olarak nitelendirmektedir. IOC raporlarında İtalya ekonomisi ile ilgili olumlu ya da olumsuz bir ifade yer almamaktadır. IOC'nin "istikrarsız" olarak nitelendirdiği Türkiye ekonomisi koşullarında devlet garantili bir Olimpiyat planlama süreci riskli ve belirsiz bir süreç olarak algılanmaktadır.

Tablo 5. Şehirlerin Finansal Stratejileri

	Milano- Cortina (İtalya)	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Finansman	%100 özel sektör finansmanı	%100 özel sektör finansmanı	%90 özel sektör finansmanı	%100 kamu finansmanı
Ekonomik İstikrar	-	Oldukça gelişmiş ve istikrarlı bir ekonomi	Oldukça gelişmiş ve istikrarlı bir ekonomi	Ekonomik istikrarsızlık

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Şehirlerin ev sahipliği vizyonları incelendiğinde Milano-Cortina ve Stockholm-Are ön plana çıkmaktadır (Tablo 6). Milano-Cortina dünya standartlarında bir kış spor merkezi inşası, kentsel iyileştirmeler, şehir markasının güçlendirilmesi, gelecek nesiller için kalıcı miras ve sporun birleştirici gücü vurgularıyla güçlü bir vizyon ortaya koymaktadır. Stockholm-Are ise İsveç'in turizm ve iş merkezi olarak öne çıkarılması, sürdürülebilirlik ve sağlık, sporun birleştirici etkisini gibi unsurları vurgulamaktadır. Calgary ve Erzurum ise vizyon tanımını dar kapsamda ifade etmektedir. Calgary Olimpiyat ev sahipliğini şehrin geçmiş spor tecrübesini ve kış sporları tutkusunu gösterme fırsatı olarak görürken, Erzurum'un vizyonu kış sporlarını geliştirmek, sportif faaliyetlere katılımı arttırmak, sağlığı ve sosyal faydayı geliştirmek ve ulusal gurur başlıklarında tanımlanmaktadır. Şehirlerin vizyon tanımınının 2020 Olimpiyat gündemi ile uyumu dikkate alındığında Erzurum dışındaki tüm şehirlerin vizyonunun 2020 Olimpiyat gündemi ile "tamamen uyumlu" olduğu, Erzurum'un vizyonunun ise "uyumlu" olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 6. Şehirlerin Vizyonu

	Milano- (İtalya)	Cortina	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Vizyon Tanımı	Kuzey İtalya'nın orta ve doğu bölgesini dünya standartlarında bir kış sporu merkezine dönüştürmek Kentsel iyileştirmeler ve şehir markasının güçlendirilmesi için bir katalizör Gelecek nesiller için kalıcı bir miras yaratmak Sporun insanları bir araya getirme gücünü sergilemek		İsveç'i turizm ve iş merkezi olarak tanıtmak Sürdürülebilirlikte ve sağlıkta dünya lideri olmak Farklı geçmişe sahip insanları spor yoluyla birleştirmek Daha entegre ve kapsayıcı bir toplum oluşturmak Sporu ve Olimpik Hareketi yeni nesillere tanıtmak	Calgary'nin kış sporlarına ve diğer önemli etkinliklere ev sahipliği yapma konusundaki kapsamlı deneyimi ve halkın kış sporlarına olan sevgisini gösterme fırsatı.	Türkiye'de kış sporlarını daha da geliştirmek Hem amatör hem de elit sporlara özellikle gençlerin katılımı artırmak Sağlığı geliştirmek, sosyal fayda ve ulusal gurur
2020 Olimpiyat Gündemi ile uyum	2020 Olimpiyat Gündemi ile tamamen uyumlu Olimpiyatlar iki şehrin ve tüm bölgenin ekonomik, sosyal ve sportif miras hedeflerini yerine getirmek için itici bir güç.	2020 Olimpiyat Gündemi ile tamamen uyumlu	2020 Olimpiyat Gündemi ile tamamen uyumlu Olimpiyatları uzun vadede şehrin, bölgenin ve ülkenin sosyal, ekonomik ve sportif amaçlarıyla uyumlu olumlu bir araç olarak kullanmak.	2020 Olimpiyat Gündemi ile tamamen uyumlu Olimpiyatlar şehrin, bölgenin ve ülkenin uzun vadeli sosyal, ekonomik ve sportif hedefleri için bir katalizör görevi görüyor.	2020 Olimpiyat Gündemi ile uyumlu Olimpiyatları uzun vadeli bölgesel ve ulusal kalkınma planlarını hızlandırmak için kullanmak.

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Şehirlerin Olimpiyatlar için önerdiği konaklama kapasitesinin IOC'nin Kış Olimpiyat Oyunları için belirlediği 24.000 oda ihtiyacını karşılaması gerekir. Tablo 7'de listelendiği şekliyle 24.000 oda ihtiyacının altında envantere sahip olan tek şehir 11.500 oda ile Erzurum'dur. Bu durum Erzurum ve çevresinde önemli ölçüde konaklama sıkıntısının yaşandığını göstermektedir. Erzurum'un alternatif konaklama için sunduğu 19.200 oda kapasitesinin büyük bir kısmının öğrenci yurtlarından oluşması, Kars ve Erzincan'da önerilen konaklama alternatiflerinin 150-200 km uzaklıkta olması, seyirciler ve işgücü için sınırlı alternatif konaklama önerilmesi de Erzurum için diğer olumsuzluklar olarak sıralanabilir. 50.000 oda ve 35.000 alternatif konaklama kapasitesiyle Milano-Cortina en güçlü şehir konumundadır. Milano-Cortina'nın tüm kümelerde yeterli sayıda mevcut otel odası envanterine sahip olması, seyirciler için yeterli konaklama sunması, otel kapasitelerinin yüksek olması ve otellerin çoğunun Milano'ya 10 km mesafede olması gibi unsurların Milano'da ulaşımı ve Olimpiyatlarla ilgili diğer ihtiyaçları kolaylaştıracağı söylenebilir.

Tablo 7. Şehirlerin Konaklama İmkânları

	Milano- Cortina (İtalya)	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Oda Sayısı	50.000	40.000	28.000	11.500
Alternatif Konaklama	35.000	10.000		19.200

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Şehirler ulaşım stratejileri kapsamında değerlendirildiğinde Erzurum'un ciddi eksikleri olduğu görülmektedir (Tablo 8). Diğer şehirlerin ulaşım stratejisi mevcut ulaşım altyapısına dayanırken, Erzurum'un Olimpiyatlar özelinde ulaşım altyapısını iyileştirmesi ve yeni yatırımlar yapması gerekmektedir. Özellikle Milano-Cortina ve Stockholm-Are'de toplu taşıma ve demiryolunun kapsamlı şekilde kullanılıyor olması ve tüm etkinlik alanları yakınında demiryolu erişiminin varlığı önemli avantajlar olarak görülmektedir. Havaalanı kapasiteleri değerlendirildiğinde Erzurum yine en zayıf şehir konumundadır. Erzurum Havalimanı ve bölgesel diğer havalimanlarının kapasitesinin sınırlı olması ve sadece birkaç varış noktasına hizmet vermeleri nedeniyle ana havalimanı bağlantısı olarak İstanbul'un öngörülmesi, ülke içinde 2 saatlik bir uçuşla Erzurum'a erişimin ancak sağlanması anlamına gelmektedir. Erzurum şehir merkezine ulaşmada karayolunun tek alternatif olması, şehir içi toplu ulaşımın sınırlı olması ve şehre geliş-gidişlerin sorunlu olması ulaşım bağlamında diğer eksiklikler olarak görülebilir. Öte yandan diğer şehirler ise 20 ile 35 milyon yolcu kapasiteli, yurtiçi ve yurtdışı birçok varış noktasında hizmet veren ve şehir merkeziyle güçlü bağlantıları olan havalimanlarına sahiptir.

Tablo 8. Şehirlerin Ulaşım İmkânları

	Milano- Cortina (İtalya)	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Genel Strateji	Mevcut ulaşım altyapısına dayanıyor Milano içinde toplu taşıma/demiryolu hizmetinin kapsamlı kullanımı (metro, tramvay, banliyö treni) Tüm etkinlik alanları yakınında demiryolu erişimi (1 km veya daha az)	Mevcut ulaşım altyapısına dayanıyor Toplu taşıma /demiryolu kapsamlı kullanımı Metro sistemi (7 hat), Banliyö treni (8 hat), hafif raylı sistem (4 hat) Çoklu otobüs güzergahı Tüm etkinlik alanları yakınında demiryolu erişimi (1 km veya daha az)	Mevcut ulaşım altyapısına dayanıyor Hafif raylı sistem ve otobüs Olimpiyatlar için ayrıca 1.000 otobüs Sürdürülebilirlik odaklı 2026 Ulaşım Planı	Karayolu taşımacılığına odaklanan sınırlı toplu taşıma altyapısı Planlanan yüksek hızlı tren hattı
Havalimanı	Milano Malpensa Havalimanı (MXP) Yılda 30 milyon yolcu kapasitesi 67 ülkede 120 varış noktası 9 yurt içi varış noktası Milano'ya saatte 4 tren	Stockholm Havalimanı (ARN) Yılda 35 milyon yolcu kapasitesi 53 ülkede 146 varış noktası 25 yurt içi varış noktası Şehir merkezi ile demiryolu ve karayolu bağlantısı	Calgary Havalimanı (YYC) Yılda 20 milyon yolcu kapasitesi 14 ülkede 46 varış noktası 38 yurt içi varış noktası Şehir merkezi ile karayolu bağlantısı	Ana havalimanı bağlantısı İstanbul Erzurum Havalimanı İstanbul'dan iki saatlik uçuş mesafesinde Sınırlı kapasite ve birkaç yerel varış noktası Şehir merkezi ile karayolu bağlantısı

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

Erzurum diğer şehirlerle kıyaslandığında öne çıkan tek olumlu unsur güçlü halk desteğinin olmasıdır (Tablo 9). Olimpiyat ev sahipliği sürecinde şehir (%95), bölge (%91) ve ülke (%90)

ölçeğinde en yüksek halk desteğine sahip olan şehir Erzurum'dur. Halk desteği Stockholm-Are için her ölçekte %50'nin altında kalırken, Milano-Cortina için %80'in üzerindedir.

Tablo 9. Halk Desteği

	Milano- Cortina (İtalya)	Stockholm-Are (İsveç)	Calgary (Kanada)	Erzurum (Türkiye)
Şehir	83	49	54	95
Bölge	71 - 82 Lombardy ve Veneto	42 Stockholm County	61 Alberta	91 Doğu Anadolu
Ülke	81	46	61	90

Kaynak: IOC, 2018b; IOC, 2019a

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

IOC 2026 Kış Olimpiyatları ev sahipliği için diyalog aşamasına katılacak şehirlerin adaylık başvurusu için son tarihi 31 Mart 2018 olarak belirlemiştir. Erzurum resmi başvurusunu 30 Mart 2018'de tamamlamış ve Türkiye'nin ilk Kış Olimpiyatları ev sahipliğine aday şehri olmuştur. Ancak adaylığın son ana bırakılması Erzurum'un diyalog aşamasında IOC'nin sunduğu destek ve yardımlardan etkin yararlanamamasına neden olmuştur. 2026 Olimpiyatları ev sahipliği için diyalog aşamasına dâhil olan 4 şehir için IOC'nin değerlendirmeleri dikkate alındığında Erzurum'un Olimpiyat ev sahipliği sürecindeki eksiklikleri net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ülkelerin genel ekonomik görünümü kıyaslandığında da durum Türkiye'nin aleyhine görünmektedir. Ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri Olimpiyat oyunları organizasyon kapasiteleri ile ilgili ipuçları vermektedir. Kişi başına düşen milli gelir, yıllık enflasyon oranı, önceki organizasyon tecrübesi gibi kriterler esas alındığında Türkiye diğer ülkelerin gerisinde kalmaktadır. Türkiye ekonomisini istikrarsız olarak tanımlayan IOC için bu durum Olimpiyatların planlandığı gibi gerçekleşmesini riske atacak önemli bir tehdit olarak algılanmaktadır. Olimpiyat oyunları ev sahipliği sürecinde gelecek için öngörülen yatırım planlarından ziyade mevcut gerçeklikler belirleyici olmaktadır. Örneğin oyunlar için inşa edilmesi planlanan yeni stadyumlar, yeni ulaşım bağlantıları, yeni konaklama tesisleri vb. herhangi bir olumsuzluk nedeniyle tamamlanamazsa Olimpiyatların zamanında gerçekleşmesi mümkün olmayabilir. Bu nedenle IOC Olimpiyat Oyunlarının planlama sürecindeki kesinlik gereği, risk satın almak yerine garanti ve hazır görünen seçeneği tercih etmektedir.

Erzurum'un adaylığında en büyük eksiklikler konaklama ve ulaşım altyapısının yetersizliğidir. IOC'nin Kış Olimpiyat Oyunları için belirlediği 24.000 oda ihtiyacının altında envantere sahip olan Erzurum, bu eksikliği gidermek için kalıcı yatırımlar yapma önerisi yerine "alternatif konaklama" olarak nitelendirilen öğrenci yurtları ve misafirhaneleri kullanmayı tercih etmektedir. IOC'nin 2020 Olimpiyat Gündeminde yer alan önerilerden birisi mevcut tesislerin maksimum kullanımının sağlanması, geçici ve sökülebilir mekânların kullanımının aktif olarak teşvik edilmesidir. Ancak bu ilke gerekli olan altyapının var olmasına bağlıdır ve Erzurum'un mevcut konaklama kapasitesi bu ilke kapsamında değerlendirilemez. Bu kapsamda Erzurum'un konaklama imkânlarını çeşitlendirecek ve yatak kapasitesini arttıracak yatırımlar yapılmalıdır. Benzer şekilde Erzurum'un ulaşım stratejisinde de ciddi eksiklikler göze çarpmaktadır. Havaalanı kapasitesinin sınırlı olması ve şehir içi ulaşımında alternatiflerin yetersizliği Erzurum'a geliş-gidişi ve şehir içi ulaşımı sorunlu hale getirmektedir. Erzurum'daki mevcut tesisler ve altyapı önemli bir artı olarak görülse de altyapının ve tesis imkânlarının uluslararası standartlara uygun şekilde iyileştirilmesi ve yenilenmesi gerekmektedir. Nitelikli personel yetersizliği, sosyal ve kültürel etkinliklerin eksikliği de "kış sporları kenti" imajını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi Erzurum'da kış sporları kültürünün gelişimine katkı sağlayacak, turistlerin ortalama

kalış süreleri ve ortalama harcamaları arttıracak ve şehrin tanıtımına olumlu yönde katkı yapacaktır (Batuhan, 2016). Erzurum'un kış turizminde uluslararası bir merkez olma hedefini gerçekleştirebilmesi için konaklama ve ulaşım başta olmak üzere diğer altyapı eksikliklerinin öncelikli olarak giderilmesi gerekir.

Uluslararası nitelikli büyük organizasyonlar ev sahibi şehrin ekonomik gelişimine tek başlarına katkı sağlamamaktadır. Bu organizasyonlardan en büyük katkıyı sağlayan ev sahibi şehirler, bu organizasyonların planlaması ile kendi kentlerinin uzun vadeli stratejilerini harmanlayabilen şehirler olmuştur (Batuhan, 2019). Kısa vadede büyük yatırımların yapılması gerekli olsa da yatırımlar şehrin ihtiyaçlarıyla uyumlu bir şekilde yapıldığında uzun vadede şehrin gelişimini olumlu yönde etkileyecektir. Bu çerçevede, uluslararası nitelikli büyük organizasyonların şehrin uzun vadede gelişim stratejisi ve vizyonu ile uyumlu hale getirilmesi şehrin ekonomik olarak gelişmesini ve bu organizasyonların kente bıraktığı mirasın kalıcı ve kullanılabilir olmasını sağlayacaktır (Batuhan, 2016). Bu kapsamda Erzurum'un uzun vadeli gelişim stratejisini belirleyerek gelecek için doğru adımları planlaması gerekmektedir. Stratejik planlama olarak tanımlanabilecek bu süreç aceleci davranmamayı gerektirir. Sabırsızlıkla hemen sonuç almayı beklemek ya da aynı yöntemleri deneyerek farklı sonuçlar elde etmeyi beklemek stratejik planlamanın özünde yoktur. Stratejik planlama ile Erzurum'un uzun vadeli hedefleriyle uyumlu yatırımlar yapmak ve Olimpiyat sonrası kullanımı planlamak mümkün olacaktır. Stratejik planlama aynı zamanda farklı kurumlar arasındaki iş birliğini artırma potansiyeli olan, katılımı teşvik eden ve her tür paydaşın fikrini önemseyen etkileşimli bir süreci ifade etmektedir.

Erzurum'un konaklama kapasitesini arttıracak yatırımlara öncelik verilmesi kalıcı ve sürdürülebilir bir kış turizmi potansiyelini ortaya çıkarmak için hayati öneme sahiptir. Benzer şekilde şehirlerarası ve şehir içi ulaşım bağlantıları güçlendirilmeli, çeşitlendirilmeli ve kapasiteleri artırılmalıdır. Tüm bu altyapı eksikliklerinin yanında Türkiye'nin bulunduğu bölgedeki siyasi istikrarsızlıklar ve ülkedeki sosyo-ekonomik dalgalanmalar da Olimpiyat adaylığını olumsuz etkilemektedir. Önyargı ve kötü niyet barındırdığı söylenebilecek siyasi tavırların önüne geçebilmenin yolu IOC'nin belirlediği yol haritasına bağlı kalarak tesisleşme, kentsel altyapı, konaklama, ulaşım, etkinlik alanı kapasitesi gibi konularda gerekli yatırımları tamamlamak ve eksiklikleri gidermektir. Tüm bu eksikliklerin giderilmesi için ciddi yatırımların yapılması gerekir ve bu yatırımların tamamlanabilmesi için de zamana ihtiyaç vardır. Bu yatırımların en iyimser tahminle ancak 20-30 yıllık bir sürede tamamlanabileceği dikkate alındığında yakın vadede Erzurum'un Kış Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapması uzak bir ihtimale dönüşmektedir. Bu süre zarfında Türkiye'nin ve Erzurum'un uluslararası nitelikli büyük organizasyon tecrübesini artırması gerekir. Bu nedenle kısa ve orta vadede Olimpiyatlar dışındaki organizasyonlara (Dünya Şampiyonası, Dünya Kupaları, Gençlik Şampiyonaları vb.) ev sahipliğine öncelik verilmeli ve organizasyon tecrübesi artırılmalıdır.

Bu kapsamda Erzurum için ilk gerçekçi hedef "2028 Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları" olmalıdır. Gençlik Olimpiyat Oyunları fikri 6 Temmuz 2007'de 119. IOC kongresinde kabul edilmiş ve her 4 yılda bir kış ve yaz oyunları olarak düzenlenmesi planlanmıştır (IOC, 2021). Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları'nın ilki 2012'de Avusturya'nın Innsbruck kentinde düzenlenirken, sonrasında sırasıyla 2016'da Lillehammer (Norveç), 2020'de Lausanne (İsviçre) bu organizasyona ev sahipliği yapmıştır. 2024 yılında dördüncüsü gerçekleştirilecek organizasyona ise Güney Kore'nin Gangwon şehri ev sahipliği yapacaktır. Adaylık süreci ile ilgili kesin tarihlerin henüz açıklanmadığı 2028 Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği için Erzurum'un hazırlıklarını ve planlamasını yapması gerekir.

Erzurum için yol haritası 2028 Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları resmi adaylığının ilanı ile başlamalı ve bu süreç uluslararası düzeyde lobi ve tanıtım faaliyetleriyle desteklenmelidir. 2012'den

bu yana Kış Gençlik Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmış ve 2024'te ev sahipliği yapacak şehirlerin tümünün tecrübeleri ayrıntılı olarak incelenmeli ve bilgi transferinin önü açılmalıdır. 2028 Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları adaylığının katalizör etkisiyle Erzurum'un turizm odaklı kalkınma stratejisini hayata geçirmesi ve uluslararası düzeyde önemli bir kış turizmi merkezi olma hedefine yaklaşması mümkün olacaktır. Bu adaylık sürecinin Erzurum'un tesisleşme, konaklama ve ulaşım alanlarında kentsel gelişim ihtiyaçlarına katkı sağlayarak Erzurum'un kış kenti imajını ve uluslararası tanınırlığını artırma potansiyeli yüksektir. 2028 Kış Gençlik Olimpiyat Oyunları adaylığı sürecinde elde edilecek bilgi ve tecrübe ile Erzurum'un uluslararası sportif organizasyon ev sahipliği stratejisinin geliştirilmesi sağlanarak IOC'nin yol haritası adım adım uygulanacak ve gelecekte daha büyük organizasyonlara, özellikle Kış Olimpiyat Oyunları'na, ev sahipliği yapma şansı artmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Andranovich, G., Burbank, M. J., and Heying, C. H. (2001). Olympic Cities: Lessons Learned from Mega-event Politics. *Journal of Urban Affairs*, 23 (2): 113-131.
- Batuhan, T. (2016). Kış Üniversite Oyunları'nın Kent Turizmine ve Kentsel Gelişime Etkisi: 2011 Erzurum Kış Üniversite Oyunları Örneği. *Uluslararası Kış Kentleri Sempozyumu*, Erzurum, 1067-1073.
- Batuhan, T. (2019). Erzurum'un Kış Sporları Organizasyon Tecrübesi ve Gelecek İçin Dersler. 1. Uluslararası Kış Turizmi Kongresi, Erzurum, cilt.1, 299-303.
- Burbank, M. J., Andranovich, G., and Heying, C. (2002). Mega-events, Urban Development, and Public Policy. *The Review of Policy Research*, Fall 2002 (19) 3: 179-202.
- Chalkley, B ve Essex, S. (1999). Urban Development Through Hosting International Events: A History of the Olympic Games. *Planning Perspectives*, 14 (4): 369-394.
- ECMT (European Conference of Ministers of Transport). (2002). Transport and Exceptional Public Events. Report of the 122nd Round Table on Transport Economics.
- Essex, S. ve Chalkley, B. S. (1998). The Olympics as a Catalyst of Urban Renewal: A Review. *Leisure Studies*, 17 (3): 187-206.
- Essex, S ve Chalkley, B. (2004). Gaining World City Status Through Staging the Olympic Games. *Geodate*, 17 (4): 7-11.
- Greg, C. (2008). Local Development Benefits from Staging Global Events. Paris: OECD Publishing.
- Hiller, H. (2000). Toward an Urban Sociology of Mega-Events. *Research In Urban Sociology*, 5: 181-205.
- Hiller, H. (2006). Post-event Outcomes and the Post-modern Turn: The Olympics and Urban Transformations. *European Sport Management Quarterly*, 6 (4): 317-332.
- IOC (International Olympic Committee). (2014). Olympic Agenda 2020: 20 + 20 Recommendations.
- IOC (International Olympic Committee). (2017a). Candidature Process: Olympic Winter Games 2026. September 2017.
- IOC (International Olympic Committee). (2017b). Candidature Questionnaire: Olympic Winter Games 2026. October 2017.
- IOC (International Olympic Committee). (2017c). Delivering Success: Engagement, Legacy and Vision, Olympic Winter Games 2026. October 2017.
- IOC (International Olympic Committee). (2018a). Olympic Agenda 2020 Olympic Games: The New Norm Report. February 2018.
- IOC (International Olympic Committee). (2018b). Olympic Winter Games 2026: IOC Working Group Report. September 2018.

- IOC (International Olympic Committee). (2019a). Report: IOC Evaluation Commission Olympic Winter Games 2026.
- IOC (International Olympic Committee). (2019b). Milano Cortina awarded the Olympic Winter Games 2026. 24 Haziran 2019. 12 Temmuz 2020 tarihinde <https://olympics.com/en/news/milan-cortina-awarded-the-olympic-winter-games-2026> adresinden erişildi.
- Karahan, F., Özgeriş, M., Demircan, N., Sezen, I. ve Karahan, A. (2021). Türkiye'nin Dünya Fuarı Deneyimi: Expo 2016 Antalya Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11 (2): 304-319
- OECD. (2017). Major Events as Catalysts for Tourism. *OECD Tourism Papers*. 2017/02. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (2021). Recommendation of the Council on Global Events and Local Development. OECD/LEGAL/0444. Paris: OECD Publishing.
- Roche, M. (1994). Mega Events and Urban Policy. *Annals of Tourism Research*, 21: 1-19.
- Roche, M. (2002). *Mega Events and Modernity. Olympics and Expos in the Growth of Global Culture*. Routledge.
- Short, J. R. (2004). *Global Metropolitan: Globalizing Cities in a Capitalist World*. Routledge.